

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії та методики дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи

М. Боднар

« 30 »

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА З МЕТОДИКОЮ КЕРІВНИЦТВА ЗОБРАЖУВАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ДІТЕЙ

з галузі 01 Освіта
за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Кременець – 2016

Онищук І. А., Тимош Ю. В. Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей : робоча програма для студентів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта / І. А. Онищук, Ю. В. Тимош. – Кременець. – 2016. – 30 с.

Розробники :

Онищук Ірина Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка;

Тимош Юлія Володимирівна, асистент кафедри теорії і методики дошкільно та початкової освіти Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти. Протокол № 1 від 30 серпня 2016 року

Завідувач кафедри к.пед.наук, доцент Т. С. Фасолько

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма	Характеристика навчальної дисципліни	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 01Освіта	Нормативна	
	Спеціальність 012 Дошкільна освіта		
Модулів – 1	Освітньо професійна програма підготовки бакалавра	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 5		1, 2	1,2
Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат, презентація, практичне завдання)		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		II, III	II, III
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год; самостійної роботи студента - 3 год.		Лекції	
		Всього 36 год: II/14 год; III/22 год;	Всього 14 год: II/ 6 год; III/ 8 год.
		Практичні, семінарські	
		Всього 26 год: II/18 год; III/8 год.	Всього 10 год: II/ 2 год; III / 8 год.
		Лабораторні	
		Всього 8 год: II/ 4 год; III/ 4 год.	-
Самостійна робота Індивідуальна робота			
Всього 110 год: II/ 54 год; III / 56 год.	Всього 156 год: II / 82 год; 3 с. / 74 год.		
		Вид контролю: екзамен	

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 38 % до 62 %;

для заочної форми – 14 % до 76 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є забезпечення теоретичної та практичної підготовки бакалаврів за спеціальністю 012 Дошкільна освіта, що реалізується у набутті знань про основні цілі, стратегії та принципи організації художньо-естетичного виховання та різнобічного розвитку дітей раннього та дошкільного віку засобами образотворчого мистецтва та різних видів образотворчої діяльності.

Завдання: ознайомлення студентів з основами теорії та історії розвитку образотворчого мистецтва зарубіжжям та в Україні; оволодіння майбутніми вихователями методикою керівництва образотворчою діяльністю дітей раннього та дошкільного віку, інноваційними технологіями розвитку образотворчості дітей; залучення студентів до науково-дослідної роботи в галузі художньо-естетичного виховання зростаючої особистості.

Вивчення курсу «Основи образотворчого мистецтва з методикою керівництва зображувальною діяльністю дітей» спрямоване на формування у студентів **компетентностей**.

1. Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів педагогічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

2. Загальні компетентності.

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність володіти державною мовою як усно, так і письмово

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК7. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми, що виникають в процесі професійної діяльності;

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати високу якість виконуваних робіт.

2. Спеціальні (фахові, предметні) компетентності.

СК1. Здатність усвідомлювати високе соціальне значення педагогічної професії та дотримуватися принципів професійної етики вихователя дітей раннього та дошкільного віку.

СК3. Здатність діагностувати і оцінювати рівень розвитку, досягнення і освітні потреби особистості дитини раннього і дошкільного віку.

СК4. Здатність створювати психолого-педагогічні умови для розвитку і самореалізації суб'єктів освітнього процесу та реалізовувати професійно-педагогічну діяльність в умовах відкритого середовища закладу освіти.

СК9. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

СК10. Здатність використовувати основи теорії і методології освіти в професійно-педагогічній діяльності.

СК13. Здатність трансформувати і впроваджувати у власній професійній діяльності передовий педагогічний досвід у галузі освіти.

СК17.Здатність працювати з дітьми, що мають особливі освітні потреби та обирати ефективні форми та методи, технології роботи з ними.

СК18.Здатність освоювати ряд навчальних та оцінювальних освітньо-педагогічних стратегій і розуміння їх теоретичних основ.

Програмні результати навчання.

РН2.Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби дошкільної освіти.

РН3.Продемонструвати сучасні уявлення про підходи до управління педагогічною взаємодією, організацією навчально-виховного процесу, сучасною освітньою технологією навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку.

РН7.Застосовувати отримані знання при вирішенні педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей дитячих колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

РН8. Вміти вести педагогічну роботу; визначати ступінь і глибину засвоєння навчального програмового матеріалу, прищеплювати дошкільникам навички самостійного опанування й поповнення знань.

РН10. Використовувати навички, що були сформовані й розвинуті під час вивчення дисциплін професійної практичної підготовки.

РН11.Здійснювати критичний аналіз теоретичної та методичної літератури в галузі дошкільної освіти.

РН 13. Вивчати, аналізувати та впроваджувати передовий педагогічний досвід в практику роботи навчальних дошкільних закладів.

РН16.Ефективно використовувати новітні освітні технології, програмне забезпечення й сучасні технічні засоби навчання, створювати блоги, флеш-анімації, презентації, буклети.

РН17.Застосовувати на практиці знання щодо безпечної діяльності, зокрема, в природі; в галузі наукової організації й охорони праці.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни – 180 год /6 кредитів ECTS.

1. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку спрямований на висвітлення знань: про специфіку відображення світу в образотворчому мистецтві, його функції в соціумі; види, жанри і засоби виразності візуальних мистецтв живопису, графіки, скульптури, архітектури та декоративно-прикладного мистецтва; про образотворче мистецтво в історичному аспекті; про образотворче мистецтво як важливу складову світової і національної культури в його історичному розвитку.

Тема І. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності

Мистецтво як форма суспільної свідомості, спосіб відображення життя, думок і почуттів творця в художніх образах. Візуальність і систематичність – провідні риси художніх образів в образотворчому мистецтві.

Функції мистецтва в суспільстві. Естетична і гедоністична функції – унікальна прерогатива мистецтва.

Художній образ як форма художнього мислення в мистецтві, його властивості. Художній метод як спосіб образного мислення в мистецтві. Твір мистецтва як результат художньої творчості. Єдність змісту і художньої форми в творах реалістичного мистецтва.

Історичний характер мистецтва. Періодизація художньою процесу. Художні епохи та напрямки в мистецтві минулого. Художні напрями в образотворчому мистецтві ХХ століття. Специфіка сучасного образотворчого мистецтва.

Тема 2. Види і жанри образотворчого мистецтва

Живопис – ілюзійно-просторове зображення предметів і явищ навколишнього світу на площині за допомогою різноманітних матеріалів. Універсальні можливості живопису в зображенні дійсності. Різноманітність технік і прийомів живопису. Засоби художньої виразності живопису. Види і жанри живопису. Особливості створення художнього образу в рамках кожного жанру та синтез теорії в мистецтві живопису. Характеристика жанрів, доступних розумінню дітей дошкільного віку.

Графіка – мистецтво малюнка. Малюнок як основа всіх видів образотворчого мистецтва. Види малюнка графіки за способами створення та функціональним призначенням. Специфічні засоби художньої виразності в ілюстраціях до дитячих книг. Становлення і розвиток художньої ілюстрації для дітей. Видатні художники-ілюстратори дитячих книг.

Скульптура – об’ємне втілення художньої форми в реальному просторі. Трьохмірність скульптури. Зображувальні можливості і техніки обробки матеріалів скульптури. Способи створення образів скульптури. Пластичне або силуетне моделювання скульптури. Засоби виразності скульптури. Типи, види і жанри скульптури.

Архітектура – вид мистецтва, метою якого є створення споруд, що відповідають утилітарним і духовним потребам людей, включаючи естетичні. Єдність техніко-економічної, утилітарної та художньо-естетичної сторін в архітектурі. Основні види до архітектури, міцність, доцільність, краса. Засоби художньої виразності архітектури. Синтез архітектури з живописом, скульптурою, декоративно-прикладним мистецтвом, і її домінуюча роль у визначенні стилю (класичний, романський, готичний, ренесанс, бароко, класицизм, функціоналізм, конструктивізм тощо). Типи архітектури.

Основні вимоги до творів декоративно-прикладного мистецтва: доцільність, зручність форм та відповідність декору утилітарному призначенню вибору. Відображення рис національних традицій у формі предметів, матеріалах, техніках їх обробки, в художніх, сюжетних та орнаментальних мотивах, кольорах творів декоративно-прикладного мистецтва. Різноманітність творів українського декоративно-прикладного мистецтва, його зв'язок із фольклором, усною народною творчістю. Творчі напрямки розвитку сучасного українського декоративно-прикладного мистецтва: художні промисли та індивідуальна творчість майстрів. Багатоплановість підходів до розподілу творів декоративно-прикладного мистецтва на види. Класифікація декоративно-прикладного мистецтва за показниками: матеріал, технологічні особливості обробки, функціональні призначення. Характеристика найпоширеніших видів українського декоративно-прикладного мистецтва: кераміка, вишивка, художнє різьблення, килимарство і ткацтво, декоративний розпис, писанкарство, народна іграшка.

Тема 3. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва

Мистецтво стародавнього світу: Єгипту, Греції, Риму, його видові, жанрові та зображувальні особливості.

Мистецтво Середньовіччя, його релігійний зміст і символічний характер. Поєднання різних видів образотворчих мистецтв під егідою середньовічних храмів.

Мистецтво епохи Відродження. Реалістичні та гуманістичні тенденції в мистецтві Відродження. Видатні майстри епохи: Леонардо да Вінчі, Рафаель Санті, Мікеланджело, Буонаротті, Тиціан та інші.

Мистецтво XVII-XVIII століть. Формування національних художніх шкіл: голландської, фламандської, іспанської, французької. Розвиток реалістичних жанрів: побутового, портретного, пейзажного, натюрморту. Видатні художники даного періоду (голландець Рембрандт ван Рейн, фландрієць Пітер Пауль Рубенс, іспанець Дієго Веласкес, французи Школо Пуссен, Жак Луї Давид та інші).

Мистецтво XIX-XX століть. Романтизм початку XIX століття. Боротьба за реалістичне відображення дійсності. Провідні художники: Франциско Гойя, Етен Делакруа, Гюстав Курбе, Жан Франсуа Мілле, Каміль Коро. Формування упадницьких настроїв в мистецтві другої половини XIX століття. Французький імпресіонізм (Клод Моне, Камілі, Піссаро, Огюст Ренуар, Едгар Дега).

Розвиток формалістичних тенденцій на межі ХІХ-ХХ століть, їх різноманітність і багатоплановість у ХХ столітті (Пікассо, В.Кандінський, К.Малевич, Дж.Поллак, М.Ротко, С.Далі та інші).

Реалістичне мистецтво ХХ століття.

Специфіка мистецтва ХХІ століття: напрями, види, особливість художнього образу, засоби виразності.

Тема 4. Українське образотворче мистецтво від княжої доби до сучасності

Початки українського образотворчого мистецтва. Мистецтво Києва та Чернігова. Видатні пам'ятки мистецтва цього періоду: Десятинна церква, Софія Київська, Золоті ворота, Велика церква Печерської лаври та інші.

Галицько-Волинське мистецтво. Синтез візантійсько-романського стилю в західноукраїнській архітектурі. Малярство та золотарство. Мистецтво середньої доби. Поступове проникнення готики в культове будівництво, оборонні церкви, середньовічні замки.

Ренесанс в Україні (архітектура, різьблення, малярство). Мистецтво українського бароко ХVІІ століття (архітектура, малярство).

Бароко, рококо і класицизм в мистецтві України.

Українські таланти на російській землі І.Мартос, М.Козловський, А.Лосенко, В.Боровиковський, Т.Шевченко та інші.

Розвиток творчості художників на національній основі: С.Васильківський, О.Сластіон, І.Труш, М.Бойчук, О.Кульчицька та інші.

Перші мистецькі виставки в Україні.

Українське образотворче мистецтво на початку ХХ століття та в період національного відродження (1917-1933 рр.). Асоціація незалежних українських митців АНУМ (1930 р.).

Мистецтво тоталітарного панування соцреалізму (1933-1956 рр.). Образотворче мистецтво періоду стихійного піднесення духу національного опору (1956-1967 рр.)

Мистецтво періоду національного духовного становлення (з 1987 р.).

Українське образотворче мистецтво сучасності.

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей включає знання про анатомо-фізіологічні особливості та психологічні механізми розвитку образотворчої діяльності дітей, розвиток їх творчих здібностей, інтересу та про організацію середовища для розвитку образотворчості зростаючої особистості.

Тема 5. Поняття про художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей

Суспільна природа здібностей, участь в діяльності як провідна умова їх розвитку. Здібності і задатки. Структура образотворчих здібностей. Психолого-педагогічні дослідження проблем розвитку образотворчих здібностей (В.Котляр, Г.Підкурманна, Б.Теплов, Є. Фльоріна та інші). Періодизація розвитку образотворчих здібностей у переддошкільному та дошкільному віці (В. Мухіна, Н.Сакуліна). Організоване, систематичне навчання як спосіб прискорення розвитку образотворчих здібностей дітей.

Своєрідність творчості в образотворчій діяльності дитини-дошкільника. Особливості художніх образів дітей дошкільного віку. Суб'єктивні та об'єктивні умови розвитку творчості дітей. Динаміка розвитку творчих здібностей. Засоби розвитку творчості дітей в образотворчій діяльності.

Тема 6. Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості

Створення освітнього середовища у дошкільному закладі засобами образотворчого мистецтва: оформлення приміщення та обладнання педагогічного процесу. Використання «законів краси та гармонії» у створенні цілісного архітектурного ансамблю дитячого садка. Відбір творів образотворчого мистецтва для оформлення інтер'єру. Кольорове та світлове рішення інтер'єру.

Створення «картинних галерей», експозицій дитячої творчості, кімнат-студій зображувальної діяльності, «музеїв», «світлиць» та інше.

Обладнання для занять образотворчою діяльністю. Різноманітність зображувальних матеріалів – важлива передумова розвитку творчості дітей. Ознайомлення з виразними можливостями матеріалів – головна мета педагога. Опанування різними зображувальними техніками – умова зростання зацікавленості дітей зображувальною діяльністю.

Змістовий модуль 3. Організація образотворчої діяльності в групах дітей раннього і дошкільного віку» знайомить студентів з альтернативними програмами навчання образотворчій діяльності, різними підходами до класифікації видів зображувальної діяльності, методами, прийомами і формами організації образотворчої діяльності дітей.

Тема 7. Програми навчання дітей образотворчій діяльності

Значення програм для забезпечення систематичного і різнобічного художньо-естетичного розвитку дітей. Врахування при укладанні програм провідних принципів і положень розбудови системи національної освіти: демократизації суспільних відносин, гуманізації цілей і принципів педагогічної роботи з дітьми, диференційованого підходу до процесу навчання, виховання і розвитку особистості, посилення естетичного та національного компонентів у змісті і засобах художньо-естетичного виховання.

Історичний огляд програм з образотворчого мистецтва.

Сучасні чинні програми, парціальні програми, авторські програми, програми для дітей з особливими освітніми потребами: їх зміст, структура, співвідношення навчання і творчості в розвитку образотворчих здібностей.

Тема 8. Види образотворчої діяльності дітей та їх взаємозв'язок

Малювання, ліплення, аплікація, художнє конструювання – види занять зображувальної діяльності, де образ створюється властивими кожному з них засобами виразності. Особливості їх змісту і технік зображення. Взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності на основі спільного змісту робіт (Т.Казакова, Т. Комарова).

Нові підходи до класифікації видів образотворчої діяльності: малювання, ліплення, декоративно-прикладна діяльність, архітектурна діяльність дошкільників (О.Дронова, Г.Сухорукова, Л.Янцур).

Спеціальні заняття по ознайомленню дітей з образотворчим мистецтвом, їх характеристика, спрямування.

Тема 9. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності

Методи і прийоми навчання як провідні категорії дидактики, їх співвідношення і взаємозв'язок у вирішенні мети і завдань заняття.

Різноманітність підходів до класифікації методів і прийомів: за джерелом і способами отримання знань, за активністю здобуття знань та ін.

Зміст різноманітних груп методів і прийомів у процесі навчання дітей образотворчої діяльності та вимоги до них (наочних, словесних, ігрових, практичних тощо).

Спрямування методів на активізацію суб'єктних взаємин в процесі навчання образотворчої діяльності. Поєднання різних методів і прийомів в реальному педагогічному процесі, їх вибір залежно від мети, завдань навчання, віку та досвіду дітей. Недопустимість формалізму на заняттях із зображувальної діяльності.

Тема 10. Форми організації образотворчої діяльності

Форми організації роботи з образотворчої діяльності в процесі життєдіяльності. Самостійна образотворча діяльність та її організація. Заняття як форма організованого навчання образотворчої діяльності. Види занять: за характером діяльності та змістом; за видами художньої практики; за формою організації; з позиції спрямованості змісту; за дидактичними цілями; за способом організації дітей; за специфікою поєднання і використання методів, прийомів та засобів навчання. Вимоги до проведення занять в ДНЗ.

Тема 11. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва

Своєрідність сприймання світу художниками як здатність уважно підмічати в житті все звичайне і незвичайне, виразне і типове і відобразити його у своїх творах. Сприймання краси навколишнього світу у різних проявах її існування як засіб розвитку образотворчої діяльності дітей на основі здобутого ними пізнавального і естетичного досвіду.

Естетичне сприймання дійсності: формування вміння бачити, емоційно відгукуватись, усвідомлювати красу та естетичні якості різноманітних об'єктів і явищ дійсності: природи, людини, взаємин людей, побуту, матеріального та соціального оточення тощо. Форми і методи організації естетичного сприймання дійсності.

Розвиток навичок естетичного сприймання, розуміння та елементарної оцінки художніх образів в творах образотворчого мистецтва.

Формування уявлень про особливості образної мови різних видів образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва, розуміння ролі

виражальних засобів у створенні художнього образу, передачі певного стану, характеру, настрою героїв, творів мистецтва в цілому.

Форми роботи по ознайомленню дітей з творами образотворчого мистецтва (живопису, скульптури, графіки, архітектури і декоративно-прикладного мистецтва): екскурсії до музеїв на художні виставки, спеціальні і комплексні заняття, виставки тематичні і однієї картини, зустрічі з художниками тощо.

Методи ознайомлення дітей із творами образотворчого мистецтва: попередні спостереження, що відповідають змісту творів, бесіди за змістом і засобами художньої виразності творів, використання поетичних та музичних творів як тематичних паралелей при сприйманні для поглиблення розуміння творів, художні розповіді педагога і дітей про твори мистецтва, ретроспектива, наочне моделювання тощо.

Методи активізації особистого ставлення та вираження емоційного переживання творів образотворчого мистецтва: елементарний художній аналіз, емоційна естетична оцінка, художні описи і розповіді, виконання образотворчих робіт на основі сприймання творів художників.

Тема 12. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку

Особливості зображувальної діяльності дітей третього року життя. Перехід від дозображувального до зображувального періоду. Вирішення основного завдання – залучення дітей до діяльності і зацікавлення їх зображувальною діяльністю. Особливості методики навчання дітей раннього віку зображувальній діяльності. Методи навчання: метод «пасивних рухів» (Є.Фльоріна), «метод співтворчості», «метод домальовування» (Т.Казакова). Використання ігрових ситуацій, ігрових прийомів у навчанні дітей раннього віку зображувальній діяльності.

Тема 13. Методика організації педагогічного супроводження образотворчої діяльності на етапі дошкільного дитинства

Особливості зображувальної діяльності дітей четвертого-п'ятого років життя. Вирішення основного завдання – озброєння технічними вміннями і навичками в різних видах зображувальної діяльності. Особливості методики проведення занять з дітьми молодшого і середнього дошкільного віку. Зацікавленість дітей процесом роботи. Позитивна оцінка дитячих робіт.

Особливості зображувальної діяльності дітей шостого року життя. Вирішення основного завдання – створення художнього образу. Ознайомлення дітей старшого дошкільного віку з різними матеріалами, техніками, можливостями використання різних виразних засобів для створення художнього образу. Формування у дітей критичного відношення до своєї роботи і робіт товаришів. Розвиток у дітей інтересу до результату роботи. Форми аналізу дитячих робіт.

Тема 14. Особливості організації образотворчої діяльності в групах із змішаним віковим складом дітей

Проблема виховання і навчання дітей у різновікових групах дитячих садків на сучасному етапі. Особливості зображувальної діяльності у

різновіковій групі. Форми організації навчання дітей зображувальній діяльності у різновіковій групі. Використання фактору взаємонавчання старших і менших дітей – основа формування інтересу до зображувальної діяльності дошкільників у групах із змішаним віковим складом.

Змістовий модуль 4. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності спрямований на опанування знаннями про шляхи розвитку у дітей здібностей до сприймання краси в різних формах її існування, особливості методики організації різних видів образотворчої діяльності в групах раннього і дошкільного віку, в групах із змішаним віковим складом дітей, з обдарованими дітьми; особистісного розвитку дитини в процесі малювання, ліплення, декоративної і архітектурно-конструктивної діяльності.

Тема 15. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини

Культурно-історична та психолого-педагогічна характеристика малювання. Малюнок як форма спілкування, самовираження, самовизначення. Дослідження змісту малюнків дітей дошкільного віку. Етапи розвитку малюнку. Різні підходи до класифікації видів малювання у дошкільників. Мистецтво живопису та графіки у педагогічних технологіях розвитку малювання. Методика ознайомлення дітей з живописом.

Навчальне та довільне малювання, їх психолого-педагогічна цінність. Мета і зміст навчального малювання. Види занять.

Методика розвитку предметного малювання та застосування мистецтва натюрморту.

Пейзажний жанр живопису у педагогічних технологіях розвитку пейзажного малювання.

Етапи розвитку образу людини у малюнку. Портретний жанр живопису як основа особистісно-розвиваючої технології. Методика розвитку сюжетного малювання на основі соціально-побутового жанру живопису.

Мистецтво книжкової ілюстрації у педагогічній технології розвитку ілюстративного малювання.

Різноманітність технік малювання як основа створення художнього образу.

Тема 16. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення

Психолого-педагогічна та культурно-історична характеристика ліплення. Мистецтво скульптури у педагогічній технології розвитку ліплення. Методи ознайомлення дітей з мистецтвом скульптури. Зміст дитячого ліплення. Виразні засоби. Етапи розвитку ліплення. Особливості техніки ліплення. Пластичний спосіб як основа виразного образу в ліпленні. Конструктивний та комбінований способи та їх значення у розвитку особистості дитини.

Методика ознайомлення з виразними можливостями матеріалів для ліплення (глина, пластилін, віск, тісто). Методика навчання різним видам ліплення скульптури людини, тварин тощо.

Тема 17. Декоративна діяльність дошкільників як засіб та середовище розвитку дитини

Декоративне мистецтво – основа педагогічної технології розвитку декоративно-прикладної діяльності. Методика ознайомлення дітей з декоративним мистецтвом. Ознайомлення дітей з декором, його призначенням та виражальними можливостями.

Зміст декоративно-прикладної діяльності: декоративне малювання, аплікація, декоративне ліплення, виготовлення робіт із природного матеріалу, сувенірів з покидькового матеріалу, вишивка, вишивка-плетінка, моделювання одягу, оформлювальна діяльність, ікебана.

Декоративне малювання: трансформування природних форм у орнаментальні мотиви, елементи декоративного малювання, принципи побудови візерунків, декоративні розписи.

Декоративне ліплення: декоративні пластини, ліплення за мотивами народної іграшки, посуд.

Аплікаційна техніка декоративно-прикладної діяльності. Матеріали для виготовлення аплікації.

Методика навчання аплікації в різних вікових групах.

Основні прийоми вирізування: по прямій, по діагоналі, заокруглення кутів, вирізування із паперу, складеною вдвоє, складеного в декілька разів, складеного гармошкою, силуетне вирізування, вирізування по контуру. Оволодіння способом обривання.

Особистісно-розвивальні можливості техніки оригамі. Ознайомлення дітей з виразними можливостями природного матеріалу. Педагогічна цінність «покидькового» матеріалу. Виготовлення предметів, іграшок та сувенірів. Зміст роботи майстерень.

Тема 18. Особистісна спрямованість архітектурної та конструктивно-моделюючої діяльності

Архітектурна діяльність дошкільників. Методи ознайомлення з мистецтвом архітектури. Малювання архітектурних споруд, виготовлення макетів з паперу і картону.

Моделювання архітектурних споруд, транспорту, меблів з «покидькового» матеріалу. Особливості конструювання з будівельного матеріалу і конструкторів. Види будівельного матеріалу. Методика навчання конструюванню з будівельного матеріалу в різних вікових групах дитячого садка.

Змістовий модуль 5. «Вихователь як співучасник образотворчої діяльності дітей» знайомить студентів із альтернативними підходами до планування образотворчої діяльності дітей, шляхами забезпечення перспективності та наступності в образотворчій діяльності в дитячому садку і школі, особливостями її організації в сім'ї та інноваційно-пошуковою діяльністю педагога в галузі цієї спеціальної методики.

Тема 19. Альтернативні підходи до планування образотворчої діяльності дітей

Значення планування для цілеспрямованого формування образотворчих умінь і навичок, забезпечення системи в роботі. Провідні принципи планування роботи з образотворчої діяльності: неухильне

виконання всіх розділів програми; врахування сезонності та вражень від оточуючого життя; врахування принципів дидактики (доступності, поступовості, повторності) для формування образотворчих умінь і навичок; взаємозв'язок різних видів образотворчої діяльності; зв'язок з іншими розділами програми. Різні підходи до планування. Перспективне і календарне планування. Аналіз і облік роботи з образотворчого мистецтва – основа неформального зацікавленого підходу до організації навчання.

Організація зберігання дитячих робіт із образотворчої діяльності; фронтальне збереження робіт за певними темами занять; вибіркова форма збереження окремих робіт-саморобок; індивідуальні папки дитини; оформлення альбомів, організація виставок.

Тема 20. Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ і школі

Необхідність наступності в роботі ДНЗ і школи з образотворчої діяльності. Характеристика завдань навчання з образотворчої діяльності у дитячому садку і першому класі школи. Наступність в змісті навчання образотворчої діяльності в ДНЗ і початковій школі. Порівняльний аналіз змісту програми з розділу «Образотворче мистецтво» в старшій групі і першому класі.

Своєрідність організації і методики проведення занять з образотворчої діяльності в старшій групі та уроків образотворчого мистецтва в першому класі. Формування самостійності, творчості і навичок навчальної діяльності. Робота з сім'єю по підготовці дітей до школи.

Тема 21. Спільна робота ДНЗ з сім'єю з питань організації образотворчої діяльності

Значення спільних вимог сім'ї і дитячого садка для формування творчих здібностей дітей, формування у них естетичних почуттів, зображувальних вмінь і навичок. Форми роботи дитячого садка з сім'єю з образотворчої діяльності: батьківські збори, консультації для батьків, батьківські куточки, день відкритих дверей, виставки дитячих робіт, виставки творів образотворчого мистецтва та ін.

Залучення батьків до організації образотворчої діяльності в дошкільному закладі. Допомога батькам в організації образотворчої діяльності дітей в сім'ї.

Тема 22. Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей

Поняття про інноваційну діяльність. Інноваційні тенденції в організації образотворчої діяльності дошкільників. Передовий педагогічний досвід на сторінках: «Вихователь-методист», «Дошкільного виховання», «Палітри педагога», «Джмеля», «Мистецтво і освіта».

Методична робота з образотворчого мистецтва: державна, регіональна, місцева. Мета, зміст і форми методичної роботи. Форми методичної роботи в дошкільному закладі.

Спеціалізовані ДНЗ: для художньо обдарованих дітей, національний дитячий садок, дошкільний заклад інтелектуально-естетичного розвитку дітей, поглибленого вивчення мистецтва.

Інспектування ДНЗ. Завдання тематичної перевірки. Форми і методи перевірки. Збір, аналіз, узагальнення і оформлення акту тематичної перевірки. Поєднання контролю з дієвою допомогою педагогічним колективам.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма						Заочна форма						
	Усього	У тому числі					Усього	у тому числі					
		Л	П	лаб	інд	С.р.		Л	П	лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Основи образотворчого мистецтва та історія його розвитку													
Тема 1. Образотворче мистецтво – специфічна форма відображення дійсності	5	2		1			2	18	2				16
Тема 2. Види і жанри образотворчого мистецтва	4	2					2	19	2	1			16
Тема 3. Віхи розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва	11	1	2				8						
Тема 4. Українське образотворче мистецтво від Княжої доби до сучасності	11	1	2				8						
Разом за змістовим модулем 1	31	6	4	1			20	37	4	1			32
Змістовий модуль 2. Теоретичні основи образотворчої діяльності дітей													
Тема 5. Поняття про художньо-творчі здібності та їх розвиток у дітей	7	1	2				4	12					12
Тема 6. Образотворча діяльність як фактор і середовище розвитку особистості	9	1	2				6	15	2	1			12
Разом за змістовим модулем 2	16	2	4				10	27	2	1			24
Змістовий модуль 3. Особливість організації образотворчої діяльності в групах дітей раннього та дошкільного віку													
Тема 7. Ательє-артивні програми навчання дітей	7	2	1				4	8					8

образотворчій діяльності												
Тема 8. Види образотворчої діяльності та їх взаємозв'язок.	9	2	1			6	11	2	1			8
Тема 9. Методи і прийоми розвитку дитини в образотворчій діяльності	9	2	1			6	11	2	1			8
Тема 10. Форми організації образотворчої діяльності	7	2	1			4	12	2	2			8
Тема 11. Розвиток у дітей здібностей до сприймання творів образотворчого мистецтва	7	2	1			4	8					8
Тема 12. Особливості методики зображувальної діяльності в групах раннього віку	8	1	1			6	4					4
Тема 13. Методика організації педагогічного супроводження образотворчої діяльності на етапі дошкільного дитинства	6	1	1			4						4
Тема 14. Особливості організації образотворчої діяльності в групах із змішаним віковим складом дітей	9	2	1			6	4					
Разом за змістовим модулем 3	62	14	8			40	58	6	4			48
Змістовий модуль 4. Методика та педагогічні технології розвитку особистості дитини в різних видах образотворчої діяльності												
Тема 15. Малювання як засіб особистісного розвитку дитини	10	2	2	2		4	10			2		8
Тема 16. Розвиток особистості дитини в процесі занять з ліплення	10	2	2	2		4	8					8
Тема 17. Декоративна діяльність дошкільників як засіб та середовище розвитку дитини	11	2	2	1		6	12	2	2			8
Тема 18. Особистісно спрямованість архітектурної та конструктивно моделюючої діяльності	11	2	2	1		6	8					8
Разом за змістовим модулем 4	42	8	8	6		20	38	2	2	2		32
Змістовий модуль 5. Вихователь як співучасник образотворчої діяльності дітей												
Тема 19. Ательєрнативні підходи до планування	9	1	1	1		6	4					4

образотворчої діяльності												
Тема 20. Перспективність і наступність в організації образотворчої діяльності в ДНЗ і школи	5	1				4	6					6
Тема 21. Спільна робота днз і родини з питань організації образотворчої діяльності	9	2	1			6	4					4
Тема 22. Інноваційно-пошукова робота педагога в організації образотворчої діяльності дітей	6	2				4	6					6
Всього за змістовим модулем 5	29	6	2	1		20	20					20
ІНДЗ			-	-					-	-		
Усього годин	180	36	26	8.		110	180	14	10			156

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Мистецький аналіз творів образотворчого мистецтва різних епох, видів і жанрів	2	1
2	Розвиток художньо-творчих здібностей у дітей дошкільного віку	2	1
3	Аналіз педагогічної і методичної літератури з методики керівництва образотворчою діяльністю	2	
4	Навчання дітей естетичному сприйманню творів живопису	2	1
5	Ознайомлення дошкільників з творами графіки і скульптури	2	1
6	Особливості навчання зображувальної діяльності в групах раннього віку	2	1
7	Методика проведення занять з образотворчої діяльності з дітьми 3-7 року життя.	2	1
8	Підготовка матеріалів для аплікації. Основні прийоми вирізування та обривання	2	1
9	Виготовлення зразків аплікації з паперу для II молодшої групи	2	
10	Виготовлення зразків аплікації з паперу для середньої групи	2	
11	Виготовлення зразків аплікації для старшої групи	2	
12	Творча робота з аплікації з використанням різних матеріалів	2	1
13	Конструювання з паперу шляхом складання аркуша в декілька разів	2	

14	Виготовлення іграшок без ножиць і клею шляхом складання паперу в декілька разів	2	
15	Використання викрійок при конструюванні об'ємних іграшок за допомогою ножиць і клею	2	1
16	Конструювання з готових форм шляхом використання природного і покидькового матеріалів	2	
17	Конструювання з будівельного матеріалу	4	1
	Разом годин	36	10

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Малюнок – основа графічного зображення. Виконання лінійних і тональних малюнків. Основні відомості з кольорознавства	1	
2	Малювання об'єктів рослинного світу. Створення зразків предметів цієї групи за змістом навколишнього предметного малювання в різних вікових групах. Малювання транспорту і архітектурних споруд. Створення зразків малюнків цих предметів за змістом навчання предметного малювання в різних вікових групах	1	
3	Малювання птахів і тварин. Створення зразків малюнків предметів цієї групи за змістом навчання в різних вікових групах. Малювання фігури людини у ДНЗ. Створення зразків малюнків цієї групи.	1	
4	Декоративне малювання. Основні закономірності побудови орнаментів. Створення візерунків за мотивами українських писанок. Різноманітність мотивів, технік, кольорових сполучень, композицій, розпису писанок в різних регіонах України	1	
5	Ліплення в ДНЗ. Створення предметних, сюжетних, декоративних композицій	1	
6	Ознайомлення з інноваційно-пошуковою роботою педагога в організації образотворчої діяльності дітей. Перегляд нетрадиційних форм роботи х образотворчої діяльності в днз	1	
7	Добір програмового змісту для написання конспектів занять з різних видів образотворчої діяльності, їх обговорення і аналіз	1	
8	Особливість методики проведення занять із ліплення та конструктивно-моделюючої діяльності в різних вікових групах. Перегляд і аналіз занять	1	
	Разом годин	8	-

Методичні рекомендації до проведення семінарських, практичних та лабораторних занять

Форми проведення практичних занять різні: власне практичне заняття, семінар, лабораторне заняття, наукова конференція, ділова гра, психологічний практикум, творча лабораторія, консультування.

Мета семінарських занять – розширення у студентів інформування до загальної проблематики курсу, озброєння сукупністю вмінь придбання нової наукової інформації, формування навичок роботи з різними джерелами інформації (законодавчими, нормативними документами, програмами виховання, навчання і розвитку дітей, науковими, навчальними, методичними джерелами, періодикою), перетворення інформації та подання її в різних формах (виступ, цитата, теза, анотація, реферат тощо).

Під час семінарських занять студенти проявляють самостійність та творчу активність, спрямовану на розширення та деталізацію знань, здобутих на лекціях, а також набувають вміння висловлювати особистісну точку зору та науково аргументувати її.

Практичне знання включає: проведення попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, виконання знань з їх обговоренням, розв'язання контрольних завдань, їх перевірку та оцінювання.

Семінарські і практичні заняття проводяться в основному з навчальними групами. Досить позитивні результати під час семінарських занять дає поділ студентів на проблемні групи, особливо тоді, коли ці групи комплектуються за бажанням самих студентів.

При проведенні *лабораторних занять* кожному студенту надається можливість самостійно провести дослідницьку діяльність та зробити висновки, спробувати себе експериментатора.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів на семінарських, практичних та лабораторних заняттях:

1-2 бали – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач за зразком.

3 бали – знання студента є достатньо повними, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно висвітлює події з точки зору смислового взаємозв'язку, уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Студент здатен на рецензію відповіді іншого студента; здатен опрацювати матеріал самостійно.

4 бали – студент володіє глибокими і міцними знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну.

5 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; реалізовує власний потенціал.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна форма)	Кількість годин (заочна форма)
1	Підготувати повідомлення про художні напрями в мистецтві минулого і ХХІ століття. Підібрати репродукції художніх картин, творів графіки, ілюстрації скульптури, архітектури, декоративно прикладного мистецтва для аналізу художніх особливостей мистецтва різних часів і напрямків	4	10
2	Виконання художнього аналізу твору живопису в письмовій формі: характеристика його ідей, змісту і засобів художньої виразності. Підготуйте повідомлення на тему: «художники-ілюстратори дитячих книг» та мистецький аналіз їх ілюстрацій. Підібрати мистецтвознавчу літературу та ілюстративний матеріал про різні види українського декоративно-прикладного мистецтва.	4	10
3	Підготувати реферат про один із етапів розвитку зарубіжного образотворчого мистецтва. Підготувати повідомлення про українське образотворче мистецтво княжої та середньої доби. Підготувати реферат про творчість одного з українських художників 17-19 століття. Підготувати повідомлення про особливості українського образотворчого мистецтва 20 і 21 століття	4	10

4	Завершіть використання схематичних рис людини, зображень малювання фігури людини в анфас та у профіль і зображення голови. Оформіть альбом з основ малювання.	4	10
5	Вивчити літературу з проблем розвитку образотворчої діяльності (О. Дронова, Г. Сухорукова, О. Терещенко, Л. Шелестова, Л. Янцур); з досвіду ДНЗ малюнків з предметного малювання у Л. Шульги. Підберіть дитячі малюнки в одній із вікових груп, проаналізуйте їх з точки зору образотворчих здібностей. Оформіть альбом зі зразками.	4	10
6	Випишіть із літератури показники інтересу до зображувальної діяльності, показники активного, різностороннього і відносно стійкого інтересу.	4	10
7	Проаналізуйте умови, створені в групі дошкільного закладу для організації образотворчої діяльності.	4	10
8	Зробіть порівняльний аналіз структури і змісту розділу «Образотворча діяльність» у сучасних варіативних програмах	4	10
9	Оформіть альбом зі зразками малюнків з декоративного малювання	4	10
10	Ознайомтеся з формами організації образотворчої діяльності	4	10
11	Складіть зразки мистецтвознавчих розповідей педагога за картиною. Розробіть плани-проспекти виставок творів різних видів декоративно-прикладного мистецтва	4	10
12	Складіть конспекти занять для дітей третього року життя з образотворчої діяльності та підготуйте наочність для їх проведення.	6	10
13	Складіть конспекти занять для дітей 4, 5, 6 років життя з образотворчої діяльності та підготуйте наочність для їх проведення.	6	10
14	Складіть два конспекти занять із зображувальної діяльності в різновіковій групі способи і з використанням різних форм організації навчання.	6	10
15	Складіть конспекти занять з навчання малювання у II молодшій та середній групі. Складіть конспекти занять з малювання у старшій групі.	6	4
16	Випишіть з літератури способи підготовки матеріалів для ліплення. Складіть конспекти	6	6

	занять із ліплення для різних вікових груп		
17	Оформіть альбом із зразками аплікацій ДНЗ. Виконайте творчу роботу з аплікації з використанням різних матеріалів	6	1
18	Оформіть альбом із зразками конструювання з паперу. Складіть конспект інтегрованого чи комплексного заняття. Виготовте іграшку-саморобку з природного чи викидного матеріалів	6	1
19	Зробіть аналіз програм 1 класу початкової школи з образотворчого мистецтва	6	1
20	Проаналізуйте форми роботи ДНЗ і сім'ї з образотворчої діяльності	9	1
21	Виконайте зразки нетрадиційних технік малювання та оформіть їх в альбом	9	2
	Разом годин	110	156

Індивідуальне науково-дослідне завдання (реферат, презентація, практичне завдання)

Індивідуальна навчально-дослідна робота студентів під керівництвом викладача здійснюється у вигляді навчальних проєктів. За час вивчення курсу студенти виконують ІНДЗ у другому та третьому семестрі.

Другий семестр

І. Творче завдання – виконання зразків з одного виду образотворчого мистецтва (техніка виконання і матеріали на вибір студента):

1) живопис

- натюрморт;
- пейзаж;
- портрет;

2) графіка (ілюстрація до казки, оповідання)

2) скульптура малих форм (сюжетна композиція)

3) декоративно-прикладне мистецтво (декоративний розпис; орнамент; писанка тощо).

Третій семестр

1. Оформити альбоми із зразками малювання (традиційні та нетрадиційні техніки) в ДНЗ для різних вікових груп.
2. Підготувати конспекти, наочність до проведення показових занять з малювання в ДНЗ (для різних вікових груп).
3. Підготувати конспекти, наочність до проведення показових занять з ліплення в ДНЗ (для різних вікових груп).
4. Підготувати конспекти, наочність до проведення показових занять з аплікації (предметної, сюжетної, декоративної) в ДНЗ для різних вікових груп.

5. Підготувати конспекти, наочність до проведення показових занять з різних видів конструювання (будівельного матеріалу, деталей конструктора, паперу і картону, природнього та залишкового матеріалу) в ДНЗ (для різних вікових груп).

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів при виконанні індивідуальних навчально – дослідних завдань:

2-4 бали - студент може поверхнево розрізнити об'єкт навчання і відтворити деякі його елементи при виконанні індивідуального навчально – дослідного завдання;

5-9 балів – студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має не чіткі уявлення про об'єкт навчання; володіє частково методикою керівництва образотворчою діяльністю дітей; має елементарні навички образо творення.

10-14 балів - студент виявляє здатність поверхнево викладати думку, може відтворити кілька термінів, явищ, робить спроби встановити зв'язок між ними; має навички керівництва образотворчою діяльністю дітей; має навички образо творення.

15-19 балів – студент володіє достатніми знаннями, здатний використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить частково аргументовані висновки; використовує додаткові джерела та матеріали; має достатні навички образо творення.

20-24 бали – студент має системні знання, частково проявляє власні творчі здібності, користується різноманітними арсеналами засобів - доказів власної думки, вирішує найпростіші проблемні завдання, аналізує явища та процеси у процесі викладу матеріалу, висловлює власні погляди на них; володіє достатнім рівнем образо творення, проявляє творість.

25-28 бали - студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; повною мірою володіє навичками образо творення, проявляє творість, реалізує свій природній потенціал.

Методи навчання: лекції, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, вправи, ілюстрації, демонстрація, робота з літературою, відеометод, пізнавальні ігри, навчальна дискусія, виконання творчих вправ та завдань.

Методи контролю: поточне тестування, контрольні роботи, самостійні роботи, усне опитування, оцінка за творче завдання, підсумковий тест.

**Розподіл балів, які отримують студенти
II семестр**

Поточне тестування та самостійна робота									Сума
ЗМ1					ЗМ 2				
T1	T2	T3	T4	К. Р.	T5	T6	К.Р.	ІНДЗ	
3	3	3	3	10	3	3	10	28	100

III семестр

Поточне тестування та самостійна робота																				С у м а
ЗМ3									ЗМ4					ЗМ5						
T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	К Р	T15	T16	T17	T18	К Р	T19	T20	T21	T22	К Р	І Н Д З	
3	3	3	3	3	3	3	3	10	5	5	5	5	20	5	5	5	5	20	20	100

**Шкала оцінювання знань та вмінь студентів
під час підсумкового контролю**

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовільно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовільно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовільно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
F	Незадовільно	1 – 34	1 – 9	1 – 24

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» (відмінно) (90-100): студент має міцні знання з дисципліни; вільно орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; вміло й упевнено, з незначною кількістю помилок застосовує знання в практичних ситуаціях; демонструє стійкі навички з методики керівництва зображувальною діяльністю дітей; виявляє різноманітні творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній, практичній і художньо-творчій діяльності діяльностях.

Оцінка В «4» («добре») (82-89): студент має добрі знання з дисципліни, з частковими помилками; достатньо впевнено, в загальному вірно орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; упевнено, лише з кількома суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях; демонструє добрі навички з методики і практики художньо-естетичного виховання дітей; виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній, практичній і художньо-творчій діяльностях.

Оцінка С «4» «добре» (достатньо) (75-81): студент має непогані, мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному достатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях; демонструє непогані навички з методики і практики художньо-естетичного виховання дітей; виявляє творчі уміння застосування знань, навичок в навчально-дослідній, практичній діяльності та художній діяльностях зі значною кількістю недоліків.

Оцінка Д «3» «задовільно» (65-74): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі і осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності і послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити певні, але неконкретні і неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка Е «3» (задовільно) (60-64): студент має мінімальні достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання в практичних ситуаціях.

Оцінка FХ «2» (незадовільно) (з можливістю повторного складання) (35-59): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосування знань в практичних ситуаціях; демонструє не стійкі навички з розвитку образотворчої діяльності або їх повну відсутність; не виявляє творчі уміння застосування знань.

Оцінка F «2» (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (1-34): не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни.

Методичне забезпечення

1. Державні закони, нормативні документи, концепції дошкільного виховання, навчальні підручники, навчально-методичні посібники для навчальних педагогічних закладів, монографії;

2. Програми виховання, навчання і розвитку дітей дошкільного віку для ЗДО та методичні рекомендації до них;

3. Електронний варіант семінарських, практичних, лабораторних завдань. Періодичні публікації з актуальних питань, посібники, розроблені для студентів (тематичні розробки модулів, структурно-логічні схеми навчальних тем, приклади конспектів занять та зразки творчих робіт, таблиці з орієнтовним плануванням; методичні рекомендації до написання ІНДЗ та інші).

4. Тематика курсових робіт.

5. Пакети ККР для перевірки знань студентів.

6. Критерії оцінювання знань та вмінь студентів.

7. Тестові завдання.

8. Завдання для самостійної роботи.

Література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Науковий керівник : А. М. Богуш, дійсний член НАПН України, проф., д-р пед. наук; Авт. кол-в. Київ : Видавництво, 2012.

2. Горошко Н. А. Зображувальна діяльність у дошкільних навчальних закладах/ Н.Ф. Горошко. – Харків, 2007. – 245 с.

3. Калуська Л. В. Комплексна програма розвитку, навчання та виховання дітей дошкільного віку «Соняшник». Тернопіль: Мандрівець, 2014. 144 с.

4. Котляр В. Ф. Основи образотворчого мистецтва. Методика художнього виховання дітей. Київ, 2006. 165 с.

5. Комарова Т.С. Образотворча діяльність у дитячому садку: програма та методичні рекомендації для занять із дітьми 2-6 років. – Х. : Ранок, 2007. 173 с.

6. Луцан Н.І. декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайнуб навч. посібник для студентів ВНЗ. К. Слово, 2010. 170 с.

7. Петриківський первоцвіт: методичний посібник / Упор. В. І Купрієнко, Н. О. Міхіна, І. Б. Корінько та ін. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 40 с.

8. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт» / Керівник проекту Жебрівський Б. М. Мандрівець, 2012. 62 с.

9. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у світі». У 2 ч. Ч. II. Від трьох до шести (семи років) / Аксьонова О. П., Аніщук А. М.,

Артемова Л. В. та ін.; наук. кер. О. Л. Кононко. – Київ : ТОВ «МЦФЕР-Україна», 2014. – 452 с.

10. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / Білан О. І., Возна Л. М., Максименко О. Л. та ін. Мандрівець, 2012.

11. Програма розвитку і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Наук. кер. Проскура О. В., Кочина Л. П., Кузьменко В. У., Кудикіна Н. В. Університет, 2012. 87 с.

12. Програма художньо-естетичного розвитку дітей раннього та дошкільного віку «Радість творчості» / Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик. Тернопіль : Мандрівець, 2013. 72 с.

13. Сухорукова Г. В., Дронова О. О., Голота Н. М., Янцур Л. А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. За заг. ред. Сухорукової Г. В. Київ : 2010. 374 с.

14. Терещенко О.П. Розвиток творчості старшого дошкільника в образотворчій діяльності : навч.-метод. посібник до програми розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі». К. : Світич. 2009. 107 с.

15. Фасолько Т. С. Технології розвитку дитячої художньої творчості. Кременець : Видавничий центр КОГПІ, 2011. 155 с.

16. Франсуаза Барб-Галль. Як розмовляти з дітьми про мистецтво. Львів : Видавництво Старого Лева, 2014. 192 с.

17. Шалаєва Г.П. Вчимося малювати: посібник. К. : Країна мрій, 2008. 224 с.

Допоміжна література

1. Антонішина В. Розвиток креативності старших дошкільників засобами декоративно-ужиткового мистецтва [Текст] : методика / В. Антонішина // Мистецтво та освіта. – 2014. – №4. – С.27-38.

2. Громлюк І. Не художник, а митець // Дитячий садок. 2016. №9, травень. С.39–41.

3. Гончаренко. Н. Солоні малюнки, рельєфні візерунки [Текст] : нетрадиційна техніка / Н. Гончаренко // Джміль. – 2015. – №1. – С.18-19.

4. Грановська, Т. У картиній галереї [Текст] : інтегроване заняття для дітей середньої групи / Т. Грановська // Дошкільне виховання. – 2012. – №1(846). – С.24-25.

5. Гузиніна, В. Мистецтво бісерографії [Текст] : образотворча діяльність / В. Гузиніна // Вихователь-методист дошкільного заходу. – 2013. – №8, серпень. – С.37-42.

6. Гулько, Ю. Вивчення творчого мислення дошкільників засобами системи КАРУС під час ліплення [Текст] : дошкільний вік / Ю. Гулько // Практичний психолог: дитячий садок. – 2015. – №2. – С.30-38

7. Захарчук Т., Німчук Н., Пукальська І. Секрети петриківського розпису // Дошкільне виховання. 2015. №8. С. 30–32.

8. Кириченко М. А. Український народний декоративний розпис. Київ, 2006.

9. Кононко О. Л. Психологічні основи особистісного становлення дошкільника (системний підхід) : монографія. Київ : Стилос, 2000. 382 с.
10. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (4–5 роки). Харків : Видавництво «Ранок», 2012. 96 с.
11. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для дошкільнят (5–6 роки). Харків : Видавництво «Ранок», 2012. 128 с.
12. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для малят (2–3 роки) Харків : Видавництво «Ранок», 2013. 96 с.
13. Ланіна І. В. Образотворче мистецтво для малят (3–4 роки) Харків : Видавництво «Ранок», 2012. 96 с.
14. Макаренко, С. Формування естетичної логосфери дошкільнят в образотворчій діяльності : Розвиток моалення. Інтегрована освіта / С. Макаренко // Дошкільне виховання. – 2010. – №4(825), квітень. – С.8-12.
15. Макарова, М. Глиняна абетка : Образотворча діяльність дітей. Техніка ліплення / М. Макарова // Дитячий садок.Мистецтво. – 2009. – №1(9). – С.26-30.
16. Окременова, К. Передчуття свята [Текст] : бесіда за картиною Вікторії Ковальчук / К. Окременова // Джміль. – 2015. – №6. – С.15.
17. Половіна О. Педагогічний супровід образотворчої діяльності дітей: розширюємо можливості, збагачуємо досвід // Вихователь-методист дошкільного заходу. 2016. №9. С.45–50.
18. Полякова, Л. Нетрадиційні техніки малювання - стимул до творчості [Текст] : досвід / Л. Полякова // Вихователь-методист дошкільного заходу. – 2013. – №8, серпень. – С.43-50.
19. Стеценко, І. Світанки у природі та мистецтві [Текст] : розвиваємо мислення та відчуття / І. Стеценко // Дошкільне виховання. – 2015. – №12. – С.14-17.
20. Шульга Л. Розвиток творчих здібностей дітей дошкільного віку на заняттях з малювання. Київ, 1995.
21. Шульга Л. Штампграфія : відкріймо дітям радість творчості // Дошкільне виховання. 2015. №9. С. 17–19.
22. Шкуляк, Л. Ознайомлення дошкільнят із творами живопису [Текст] : рекомендації для вихователів / Л. Шкуляк // Дитячий садок. – 2014. – №17, вересень. – С.18-20.
23. Яковлева Н. В. Малювання. Конспекти занять для роботи з дітьми 4–5 років. Харків : Видавництво «Ранок», 2011. 88 с.
24. Янкевич Т. Розвиток сприймання відтінків кольору у дітей дошкільного віку // Дефектолог. 2016. №6, червень. С.38–40.
25. Янкевич, Т. Розвиток сприймання відтінків кольору у дітей дошкільного віку [Текст] : робота з дошкільниками / Т. Янкевич // Дефектолог. – 2016. – №6, червень. – С.38-40.
26. Янкевич, Т. Цікавинки про колір для педагогів і батьків [Текст] : робота з дошкільниками / Т. Янкевич // Дефектолог. – 2016. – №6, червень. – С.41-43.

27. Янчевська, Н. Піна, фарби й соломинка намалюють нам картинку [Текст] : нетрадиційні техніки образотворчості / Н. Янчевська // Джміль. – 2014. – №4. – С.12-13.

Інформаційні ресурси

2. Національна картинна галерея ім. Ф. Айвазовського. URL : <http://gallery.crimea.ua>
3. Київський національний музей світового мистецтва. URL : <http://www.kmrm.com.ua>
4. Онлайн бібліотека для студентів. URL : <http://studentam.net.ua/>
5. Інформаційно-консультативний центр «Освіта». URL : <http://www.osvita.org.ua/>
6. Електронна освітня бібліотека. URL : <http://www.library.edu-ua.net/>
7. Педрада – портал освітян України. URL: <https://www.pedrada.com.ua/>